

Aanbeveling voor aanpassing Uitkomstenset Zwangerschap & Geboorte t.a.v. screening depressieve klachten

M. Lamain – de Ruiter, A. L. Depla en H. Ernst-Smelt, november 2021

Huidige vragen

In de Uitkomstenset Zwangerschap & Geboorte is het domein Depressieve klachten opgenomen als patiëntgerapporteerde uitkomst (PROM). Om het aantal vragen in de patiëntgerapporteerde uitkomsten en ervaringen (PROMs & PREMs) vragenlijst te verminderen is er door de internationale werkgroep van ICHOM gekozen voor een tweestapscreening.

Allereerst wordt de PHQ-2 uitgevraagd:

Patiënten gezondheidsvragenlijst (PHQ-2) – in het Nederlands gevalideerd				
Screeningsvraag T=1, T=2, T=4, T=5				
EPDS bij totaalscore ≥ 3				
	Helemaal niet	Verscheidene dagen	Meer dan de helft van de dagen	Bijna elke dag
Hoe vaak heb je in de afgelopen <u>2 weken</u> last gehad van één of meer van de volgende problemen? Weinig interesse of plezier in activiteiten	☐ (0)	☐ (1)	☐ (2)	☐ (3)
Hoe vaak hebt je in de afgelopen <u>2 weken</u> last gehad van één of meer van de volgende problemen? Je neerslachtig, depressief of hopeloos voelen	☐ (0)	☐ (1)	☐ (2)	☐ (3)

Bij een score van 3 of meer krijgt een cliënt ook de vragen van de EPDS.

Depressieve klachten (EPDS) – in het Nederlands gevalideerd				
T=1, T=2, T=4, T=5 (indien bij de PHQ-2 een score van 3 of hoger bij alle volgende meetmomenten)				
Alert bij score ≥ 2 op laatste vraag en bij totaalscore ≥ 10				
De volgende vragen hebben betrekking op hoe je je de <u>afgelopen 7 dagen</u> hebt gevoeld. Kruis dat antwoord aan dat het beste aangeeft hoe je je voelde.				
De <u>afgelopen 7 dagen</u> Ik heb kunnen lachen en de zonnige kant van de dingen kunnen inzien	Zoveel als ik altijd kon 0	Niet zo veel nu als anders 1	Zeker niet zo veel nu als anders 2	Helemaal niet 3
De <u>afgelopen 7 dagen</u> Ik heb met plezier naar dingen uitgekeken	Zoals altijd of meer 0	Wat minder dan ik gewend was 1	Absoluut minder dan ik gewend was 2	Nauwelijks 3
De <u>afgelopen 7 dagen</u> Ik heb mij zelf onnodig verwijten gemaakt als er iets fout ging	Ja, heel vaak 3	Ja, soms 2	Niet erg vaak 1	Nee, nooit 0
De <u>afgelopen 7 dagen</u> Ik ben bang of bezorgd geweest zonder dat er een aanleiding was	Nee, helemaal niet 0	Nauwelijks 1	Ja, soms 2	Ja, zeer vaak 3
De <u>afgelopen 7 dagen</u>	Ja, tamelijk vaak 3	Ja, soms 2	Nee, niet vaak 1	Nooit 0

Depressieve klachten (EPDS) – in het Nederlands gevalideerd

T=1, T=2, T=4, T=5 (indien bij de PHQ-2 een score van 3 of hoger bij alle volgende meetmomenten)

Alert bij score ≥ 2 op laatste vraag en bij totaalscore ≥ 10

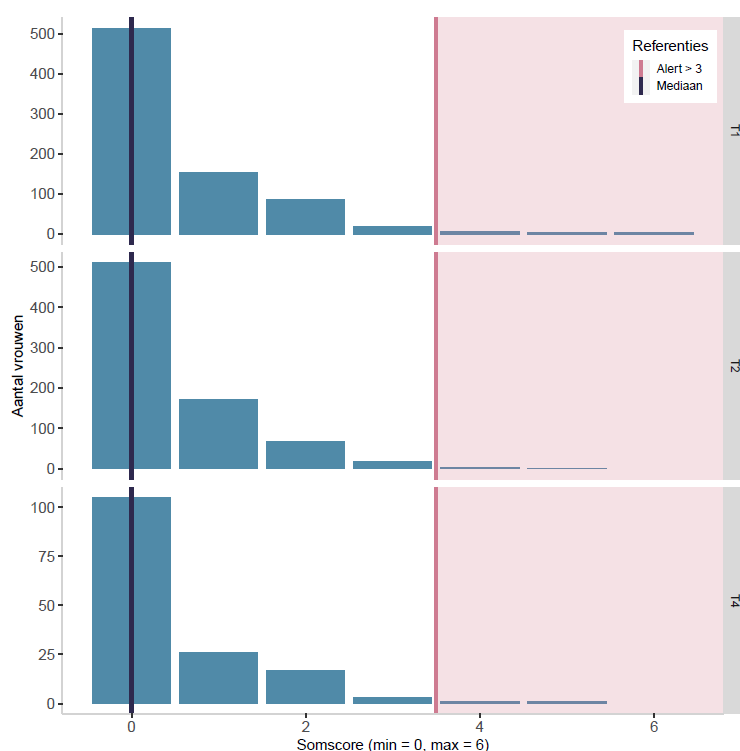
Ik reageerde schrikachtig of paniekerig zonder echte goede reden				
De afgelopen 7 dagen De dingen groeiden me boven het hoofd	Ja, meestal was ik er niet tegen opgewassen 3	Ja, soms was ik minder goed tegen dingen opgewassen dan anders 2	Nee, meestal kon ik de dingen erg goed aan 1	Nee, ik kon alles even goed aan als anders 0
De afgelopen 7 dagen Ik voelde me zo ongelukkig dat ik er bijna niet van kon slapen	Ja, meestal 3	Ja, soms 2	Niet vaak 1	Helemaal niet 0
De afgelopen 7 dagen Ik voelde me somber en beroerd	Ja, bijna steeds 3	Ja, tamelijk vaak 2	Niet erg vaak 1	Nee, helemaal niet 0
De afgelopen 7 dagen Ik was zo ongelukkig dat ik heb zitten huilen	Ja, heel vaak 3	Ja, tamelijk vaak 2	Alleen af en toe 1	Nee, nooit 0
De afgelopen 7 dagen Ik heb er aan gedacht om mezelf iets aan te doen	Ja, tamelijk vaak 3	Soms 2	Nauwelijks 1	Nooit 0

Eerste bevindingen BUZZ-project

In het BUZZ-project¹ is bij 1.731 cliënten de PHQ-2 uitgevraagd, daarvan werd in totaal bij 61 vrouwen een alert gescoord (4%) (roze vlak in het figuur).

Scores PHQ-2 per tijdstip

Tijdstip	Aantal Ingevuld	Mediaan	Minimale score	Maximale score	% Alerts	n Volledig missing
T1	788	0	0	6	4	10
T2	771	0	0	5	3	5
T4	153	0	0	5	3	10
T5	19	0	0	4	5	0
Alle	1731	0	0	6	4	25

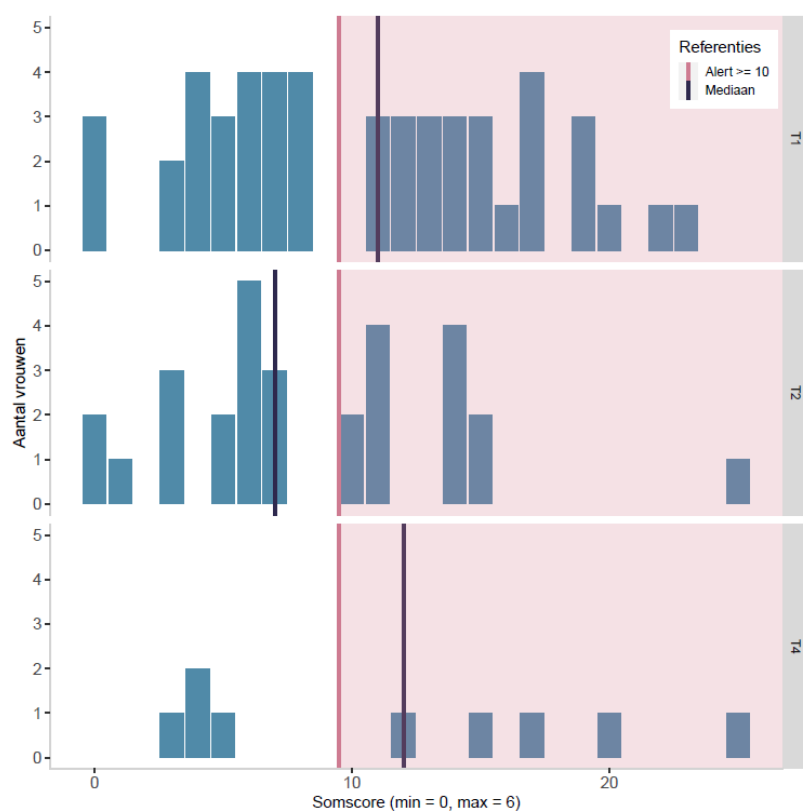

¹ M. Lamain-de Ruiter, H.E. Ernst-Smelt, S.A. Vankan-Buitelaar et al. Resultaten BUZZ-project; de eerste ervaringen met het bespreken van patiëntgerapporteerde uitkomsten & ervaringen in de geboortezorg (september 2018 t/m juni 2021)

Vrouwen die een alert scoorden op de PHQ-2 (n=61) of in de pilot van Rotterdam (n=41) deelnamen (in die pilot werd ervoor gekozen om de screening met de PHQ weg te laten en de EPDS uit te vragen aan alle vrouwen) kregen de vragen van de EPDS.

Somscores EPDS per tijdstip

Tijdstip	Aantal Ingevuld	Mediaan	Minimale score	Maximale score	% Alerts	n Volledig missing
T1	51	11	0	23	53	0
T2	29	7	0	25	45	10
T4	9	12	0	25	67	3
T5	1					0
Alle	90	10	0	25	52	13

Van alle vrouwen die de EPDS invulden, scoorde 52% een alert. Dat betekent dat in totaal zo'n 1,9% ($0,037 * 0,52$) van de vrouwen een depressie vertoonden.

Als we kijken naar alleen vrouwen die de EPDS invulden na een positieve PHQ-2 score, zien we dat hun percentage alerts iets hoger ligt.

Somscores EPDS per tijdstip na positieve PHQ-2
--

Tijdstip	Aantal Ingevuld	Mediaan	Minimale score	Maximale score	% Alerts	n Volledig missing
T1	33	11	0	22	55	0
T2	22	7	1	15	48	1
T4	5	12	4	25	100	2
Alle	60	10	0	25	54	3

Discussie

In het BUZZ-project werden in totaal bij 1,9% van de vrouwen depressieve klachten gevonden. Dit percentage is veel lager dan verwacht op basis van de literatuur.

In een Nederlandse populatie had ongeveer 26% van de vrouwen op enige moment in de zwangerschap depressieve symptomen (Truijens et al. 2017²). De prevalentie varieerde van 10 tot 15% per trimester.

De Nederlandse validatiestudie van de EPDS uit 2011 door Bergink et al.³ vond een prevalentie voor depressie tussen de 3,4% en 5,6% in de zwangerschap.

In lijn met de publicatie van Slavin et al.⁴ moeten we concluderen dat deze tweestapscreening een onacceptabel aantal vrouwen met een depressie mist.

Besluit

Screen op depressieve klachten in de Uitkomstenset Zwangerschap & Geboorte alleen met behulp van de EPDS (en niet met de PHQ-2).

² SEM Truijens, V Spek, MJM van Son, SG Oei, VJM Pop. Different patterns of depressive symptoms during pregnancy. Arch Womens Ment Health 2017; 20(4): 539-546. doi: 10.1007/s00737-017-0738-5.

³ Bergink et al. Validation of the Edinburgh Depression Scale during pregnancy. J Psychosom Res 2011; 70(4): 385-9. doi: 10.1016/j.jpsychores.2010.07.008.

⁴V Slavin, DK Creedy, J Gamble. Comparison of screening accuracy of the Patient Health Questionnaire-2 using two case-identification methods during pregnancy and postpartum. BMC Pregnancy Childbirth 2020; 20(1): 211. doi: 10.1186/s12884-020-02891-2.